GUIDE

FÅ STYR PÅ *dokumentationen*

Dokumentation af det pædagogiske arbejde foregår som en naturlig del af hverdagen i de fleste dagtilbud. Svensk forskning viser imidlertid, at dokumentationen kun i ringe grad har fokus på børns læreprocesser. Brug de fire refleksionsspørgsmål til at give jeres dokumentationspraksis et eftersyn.

AF ANNE BREINHOLD OLSEN

1

DOKUMENTERER VI AKTIVITETER ELLER LÆRING?

Et vigtigt fund i den svenske undersøgelse af pædagogers brug af dokumentation er, at pædagoger primært dokumenterer det, børnene laver i løbet af dagen. Pædagogerne bruger også til en vis grad dokumentationen til at reflektere over og forbedre det, de selv gør. Til gengæld er der meget sjældent fokus på, hvad børnene lærer, hvordan de udvikler sig, og hvad det i sidste ende fortæller om læringsmiljøet i institutionen.

Det kan hænge sammen med, at man som pædagog meget gerne vil informere andre, især forældre, om, hvad der foregår – fx ved hjælp af små fortællinger, plancher eller fotos. Problemet er bare, fortæller Torgeir Alvestad, som er en af forskerne bag undersøgelsen, at når man først og fremmest er optaget af at vise andre, hvad der er sket, reflekterer man ikke over børnenes læring – man forholder sig ikke til børnenes læreprocesser, eller hvad man kan gøre anderledes i sin egen praksis. Det er derfor vigtigt at gøre sig klart, hvad dokumentationen skal bruges til, inden man begynder på dokumentationsarbejdet, sådan at man dokumenterer de rigtige ting til de rigtige formål.

2

FÅR VI REFLEKTERET OVER VORES FOTOS?

Klik! At tage billeder af børnene, mens de er i gang med forskellige aktiviteter, er den mest populære dokumentationsform blandt pædagogerne i undersøgelsen.

Billeder fungerer godt til at vise andre, hvad der er sket i vuggestuen eller børnehaven. Men undersøgelsen viser, at der sjældent knyttes refleksioner eller kommentarer til billederne om, hvordan man har arbejdet med børnenes læreprocesser i de forskellige situationer.

Hvis man skal kunne bruge sin fotodokumentation til at hjælpe børnenes læreprocesser på vej og forbedre sin pædagogiske praksis, er det vigtigt, at man kommer et skridt videre end snapshots af glade børn og af børn, der er i gang med aktiviteter. Det kan man ifølge Torgeir Alvestad gøre ved at sikre sig, at ens fotos fanger både børns deltagelse i aktiviteten og de pædagogiske læringsmål for aktiviteten. Hvis målet for en aktivitet fx er at styrke børnenes sociale kompetencer, kan det fx være fotos af børn, der hjælper hinanden eller venter på tur. Torgeir Alvestad anbefaler også, at man skriver sine refleksioner over dokumentationen ned, så man selv fastholder sin egen læring.

3

DOKUMENTERER OG PLANLÆGGER VI I OVERENSSTEMMELSE MED VORES LÆRINGSMÅL?

Det er vigtigt, at dokumentationen bruges i forbindelse med planlægningen af det pædagogiske arbejde, og i undersøgelsen fortæller mange pædagoger da også, at de er opmærksomme på forholdet mellem dokumentation og planlægning. Udfordringen for mange er dog at få dokumentationen og planlægningen koblet sammen med institutionens overordnede læringsmål. Forskningen viser, at det kan forklares med, at mange pædagoger foretrækker en mere fleksibel og åben planlægning af praksis frem for en planlægning, der fokuserer mere på overordnede mål.

4

HVAD ER VORES LÆRINGSSYN, OG HVORDAN HÆNGER DET SAMMEN MED VORES DOKUMENTATION?

Synet på børn og børns læring og udvikling påvirker dokumentationen. I undersøgelsen kan forskerne se, at der typisk er to forskellige perspektiver på børns udvikling i spil, når pædagoger arbejder med dokumentation. Det ene er et traditionelt psykologisk udviklingsperspektiv, det andet et mere moderne sociokulturelt perspektiv.

Hvis man fx har et udviklingspsykologisk perspektiv på barnets udvikling, vil man i sin dokumentation fokusere mere på, hvad barnet kan eller ikke kan – altså om barnet er "alderssvarende" med hensyn til sine kompetencer. Men hvis man tager de sociokulturelle briller på, vil man se barnets læreprocesser som noget relationelt og se barnet i samspil med de faktorer i læringsmiljøet, der påvirker barnet – pædagogernes arbejde, de fysiske omgivelser mv., som derfor vil være i fokus for dokumentationsarbejdet.

FORSKNINGEN BAG ARTIKLEN

Alvestad, T. & Sheridan, S. (2014): Preschool teachers' perspectives on planning and documentation in preschool.
Early Child Development and Care, 185(3), 377-392.

LÆS OGSÅ

- **Når børn tager billeder**
- **Kan pædagogisk faglighed formidles i fotoserier?**
- **Pædagoger bruger fortællinger til at evaluere, om børn lærer noget**

www.eva.dk/bakspejlet